

Datum: 17.5.2016

**ČLANOM OBČINSKEGA SVETA
OBČINE BOROVNICA**

ZADEVA: Vpis neodtujljive pravice do vode v Ustavo

PРАВNA PODLAGA: Statut Občine Borovnica (Ur. l. RS, št. 6/08, 81/09 in 84/11)
Poslovnik Občinskega sveta Občine Borovnica (Ur. l. RS, št. 33/08)

NAMEN: Obravnava in sprejem

PREDLAGATELJ: Darko Mršič, svetnik SD v Svetu Občine Borovnica

I. OBRAZLOŽITEV:

1. Uvod in ocena stanja

Januarja 2016 se je skupina posameznikov različnih prepričanj oblikovala kot Civilna iniciativa Za Slovenijo in svobodo z namenom:

- da osvesti ljudi, da voda v časih v katerih živimo ni nekaj samoumevnega,
- da je vodo potrebno zaščititi na najvišji ravni in
- da na ta način spodbudimo poslanke in poslance, da pospešijo spremembo Ustave Republike Slovenije.

30. januarja 2016 so na spletu objavili peticijo za vpis neodtujljive pravice do vode v Ustavo Republike Slovenije, ki jo je v 43 dneh podpisalo preko 54.000 ljudi, med njimi tudi občanke in občani Borovnice. Peticijo so predstavniki Civilne iniciative dne 11. 03.2016 predali predsedniku Državnega zbora Republike Slovenije, dr. Milanu Brglezu.

Vpis neodtujljive pravice do vode v Ustavo obsega:

- da je voda in dostop do vode splošna in temeljna pravica za vsakogar;
- da so vse vrste vod (površinske vode, podzemne vod, vodni tokovi) javno dobro, katero je država dolžna varovati in za njih skrbeti v imenu svojih državljanov in tudi prihodnjih rodov;
- da je voda vitalni del okolja, osnovna dobrina in naravni vir, ki je strateškega pomena za življenje ljudi, razvoj in varnost države;
- da se prepreči, da bi vodo obravnavali kot vsako drugo blago;
- da se vodni viri ne morejo privatizirati oziroma komercializirati;

- da vodni viri služijo prednostno in trajnostno za oskrbo prebivalstva in gospodinjstev z vodo za pitje in higieno pred drugimi rabami vode;
- da se oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja kot neprofitna javna služba – torej ni možno več podeljevati koncesij.

Socialni demokrati smo eni izmed pobudnikov nacionalne kampanje vpisa neodtujljive pravice do vode v Ustavo Republike Slovenije. Dejstvo je, da voda pomeni življenje. Glavni gradnik človeškega telesa je ravno voda, ki predstavlja v povprečju okoli 70% človekove teže, pri dojenčku preko 80 odstotkov. Naš planet Zemljo prekriva kar 70 odstotkov vode, od tega je kar 97 odstotkov slane v morjih in oceanih in trije odstotki sladke, od katerih sta 2 odstotka v obliki ledu. Torej nam ostane samo še EN odstotek vode za preživetje človeštva in razvoj narave, živali, človeka, kmetijstva in industrije.

Voda je skupen vir in javna dobrina, zaradi tega mora biti dostop do nje temeljna in splošna pravica. To stališče podpira tako Evropski parlament v številnih resolucijah, ki liberalizaciji vodnega sektorja nasprotujejo kot tudi Organizacija Združenih Narodov.

Stališče, da mora biti dostop do vode temeljna in splošna pravica je razumljivo, če vemo, da se svet zaradi hitrega naraščanje števila prebivalstva in klimatske spremembe že danes sooča s štirimi velikimi problemi, ki so: hrana, energija, življenjski prostor in voda.

Zaskrbljujoči so podatki iz analize Združenih narodov, ki ugotavlja, da dostopa do čiste pitne vode nima 783 milijonov ljudi, 2,5 milijarde ljudi pa nima ustreznih sanitarnih pogojev. Podatki UNICEF-a kažejo, da na svetu vsak dan umre 1400 otrok, mlajših od pet let, zaradi bolezni, povezanih z diarejo, ki so posledica onesnažene vode, neustreznih sanitarij in pomanjkljive higijene.

Do leta 2050 naj bi bilo na zemlji že dobrih devet milijard ljudi, kar pomeni, da se bo v času ene generacije število ljudi povečalo za več kot je bilo vseh ljudi na Zemlji na začetku 20. Stoletja. To dejstvo pomeni močan pritisk na vodne vire. Po podatkih Združenih narodov se bo do leta 2030, zaradi povečanja prebivalstva, povpraševanje po hrani povečalo za 50 odstotkov, do leta 2050 pa kar za 70 odstotkov, medtem ko se bo povpraševanje po vodni energiji in energiji iz drugih obnovljivih virov povečalo za 60 odstotkov. Organizacija Združenih narodov tudi napoveduje, da bo do leta 2025 na območju z absolutnim pomanjkanjem vode živelo 1,8 milijarde ljudi in dve tretjini svetovnega prebivalstva bo zaradi različnih razlogov, med katerimi so tudi hitre klimatske spremembe. Po oceni OECD pa se bo do leta 2050 povpraševanje po vodi povečalo kar za dobrih 50 odstotkov.

Ti podatki nas napeljujejo, da bo boj za dostop do vodnih virov zamenjal boj za dostop do nafte, plina in plemenitih kovin. Zato bosta Evropa in svet v bližnji prihodnosti soočena še z večjimi pritiski različnih lobističnih skupin, ki se bodo zavzemale za privatizacijo naravnih bogastev, predvsem pitne vode in zemlje za proizvodnjo hrane.

Čas je, da v Sloveniji predvsem na občinah, ki so zadolžene, da izvajajo gospodarsko javno službo oskrbo prebivalstva za vodo sprejmemo dejstva, da voda ni samo vitalna dobrina do katere imajo pravico vsi in se obravnava kot javno dobro, temveč postaja voda vse bolj redka dobrina. Redke dobrine pa so zanimive za trg. Trg, ki vseskozi išče nove produkte, ki jih potrebuje čim večje število ljudi. In pitna voda, pa tudi voda za kmetijstvo in pridobivanje energije, ipd., je vsekakor ena izmed dobrin, ki je zanimiva za svobodno tržno dejavnost.

Zato je še kako pomembno, da ljudje zaščitimo svoje življenje in vodo. Vsakdo od nas mora postati varuh pitne vode, ker v nasprotnem bodo velike korporacije v navezi z mednarodnimi finančnimi institucijami in vladami ukrepali na način, da je potrebno pitno vodo zaščititi pred ljudmi. Zaščiti tako, da voda postane tržno blago, se jo ovrednoti, določi ceno, ker bi ljudje potem z vodo ravnali skrbneje in je manj porabili.

Predlagatelj je mnenja, da problematika vode in predvsem vodooskrba zadeva vsakega od nas, še posebej pa občine, ki so zadolžene za zagotavljanje javne gospodarske službe oskrbe s pitno vodo. Zato predlagamo, da občinski svet Občine Borovnica sprejme sklep o podpori vpisu neodtujljive pravice do vode za vsakogar v Ustavo Republike Slovenije in ga posreduje Državnemu zboru Republike Slovenije.

2. Ocena finančnih posledic

Sprejetje sklepa za proračun Občine Borovnica nima finančnih posledic.

II. PREDLOG SKLEPOV:

Članom Občinskega sveta se predlaga, da sprejmejo naslednji sklep:

PREDLOG SKLEPA:

Občinski svet Občine Borovnica na svoji ... redni seji dne __. __. 2016 sprejel naslednji -

SKLEP

o podpori vpisu neodtujljive pravice do vode za vsakogar v Ustavo Republike Slovenije

1. Občinski svet Občine Borovnica podpira Peticijo Civilne iniciative Za Slovenijo in Svobodo, da se v Ustavo Republike Slovenije zapiše neodtujljiva pravica do vode.

2. Občinski svet Občine Borovnica poziva Državni zbor Republike Slovenije, da do poletja 2016 sprejme spremembo Ustave Republike Slovenije tako, da bo na najvišji ravni zapisana neodtujljiva pravica do vode za vsakogar.

3. Pod neodtujljivo pravico do vode za vsakogar se razume, da bo v Ustavo Republike Slovenije zapisano določilo, ki bo smiselno zaobjelo spodaj zapisane zahteve:

- da je voda in dostop do vode splošna in temeljna pravica za vsakogar;
- da so vse vrste vod (površinske vode, podzemne vod, vodni tokovi) javno dobro, katero je država dolžna varovati in za njih skrbeti v imenu svojih državljanov in tudi prihodnjih rodov;
- da je voda vitalni del okolja, osnovna dobrina in naravni vir, ki je strateškega pomena za življenje ljudi, razvoj in varnost države;
- da se prepreči, da bi vodo obravnavali kot vsako drugo blago;
- da se vodni viri ne morejo privatizirati oz. komercializirati;
- da vodni viri služijo prednostno in trajnostno za oskrbo prebivalstva in gospodinjstev s pitno vodo pred drugimi rabami vode;
- da se oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja kot neprofitna javna služba – torej ni možno več podeljevati koncesije.

Danko Mršič, svetnik SD v Svetu Občine Borovnica